

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології і соціальної роботи
Кафедра логопедії і спеціальних методик

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
логопедії і спеціальних методик
протокол № 1 від 27 серпня 2021р.
Завідувач кафедри
_____ **Олексій ГАВРИЛОВ**

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ПОЧАТКОВИХ МАТЕМАТИЧНИХ
УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ
ПП –15

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Викладач (викладачі)	Гаврилов Олексій Вікторович Лісова Людмила Іванівна
Контактний телефон	(067) 970-47-90
E-mail	kaflogoped@ukr.net, kaflogoped@kpnu.edu.ua
Профайл викладача	https://logo.kpnu.edu.ua/sklad-kafedry/lisova-liudmyla-ivanivna/
Назва освітньої програми	Спеціальна освіта. Логопедія
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Статус дисципліни	Дисципліни професійної підготовки
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=527

ПРЕРЕКВІЗИТИ І КОРЕКВІЗИТИ КУРСУ

Міждисциплінарні зв'язки	«Методика раннього дослідження та підтримки розвитку дітей з тяжкими порушеннями мовлення», «Загальна, вікова та педагогічна логопсихологія», «Логопедія»,
---------------------------------	--

Мова викладання		українська	
ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ			
Найменування показників		Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання		2020-2021	2020-2021
Семестр вивчення		2	6, 7
Кількість кредитів ЄКТС		4	4
Загальний обсяг годин		120 год.	120 год.
Кількість годин навчальних занять		48 год.	20 год.
Лекційні заняття		12 год.	6 год.
Практичні заняття		24 год.	8 год.
Семінарські заняття		-	-
Лабораторні заняття		12	6
Самостійна та індивідуальна робота		72 год.	100 год.
Форма підсумкового контролю		екзамен	екзамен
Анотація курсу	Навчальна дисципліна "Методика формування початкових математичних уявлень у дітей з тяжкими порушеннями мовлення" передбачає забезпечення знаннями здобувачів вищої освіти про методики формування початкових математичних понять у дошкільників; закономірності засвоєння дошкільниками елементарних математичних уявлень; програми, принципи, методи, прийоми, форми навчання дошкільників елементам математики.		
Консультації з навчальної дисципліни		Онлайн-консультації або очні консультації (згідно графіка)	
Мета і завдання курсу		Метою викладання навчальної дисципліни "Методика формування початкових математичних уявлень у дітей з тяжкими порушеннями мовлення" є опанування здобувачами вищої освіти науково-теоретичними та психологічними основами курсу; засвоєння знань, умінь та навичок організації і проведення різних форм роботи з дітьми дошкільного віку з формування початкових математичних уявлень в різних вікових групах; оволодіння вміннями та навичками підбору дидактичного матеріалу в процесі проведення різних форм роботи з дошкільниками для формування початкових математичних уявлень.	
ФОРМАТ КУРСУ			
Форми та види проведення навчальних занять		Форма навчання – денна / заочна Види навчальних занять: лекційні, практичні, лабораторні заняття, самостійна робота	
Методи та форми контролю		Методи контролю: опитування на практичних заняттях, участь в дискусіях, вирішення проблемних кейсів, тощо. Форми контролю: екзамен.	
Необхідне технічне та програмне забезпечення, обладнання		Технічне комп'ютерне забезпечення для показу презентацій, відео матеріалів.	

Індивідуальні завдання	Вивчення наукової літератури з предмету, розробка математичних занять, презентацій, написання рефератів, розробка індивідуальних або групових проектів.
Інтегральна компетентність (ІК) Загальні компетентності (ЗК) Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної та інклюзивної освіти в цілому та логопедії зокрема і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності. СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СХЕМА КУРСУ

Денна форма

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	разом	у тому числі				
		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота

Змістовий модуль І

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Теоретичні основи методики математичного розвитку дошкільників з тяжкими порушеннями мовлення	22	4	2	2	8	6
Тема 2. Методика формування у дошкільників з ТПМ уявлень про множину	22	2	4	2	8	6
Тема 3. Формування у дітей дошкільного віку з ТПМ сприйняття величини предметів	24	2	6	2	8	6
Тема 4. Формування у дітей дошкільного віку з ТПМ уявлень і понять про число та лічбу	28	2	6	2	10	6
Тема 5. Формування часових уявлень та просторових орієнтацій у дошкільників з ТПМ	24	2	6	2	8	6
Разом за змістовим модулем І	120	12	24	12	72	
Разом годин	120	12	24	12	72	

Заочна форма

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
-------------------------------	-----------------	--	--	--	--	--

Форми оцінювання	Оцінювання навчальної дисципліни проводиться за результатами поточного та підсумкового контролю. Оцінка за поточний контроль складається з оцінювання аудиторної та результатів самостійної роботи здобувача, а також індивідуального завдання (виконання та захист тематичної роботи). Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі. https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view https://drive.google.com/file/d/0B4IW4J1QFZAoLXVNNzg2bFJTRng2ZVFjdA0dEV1YmFiQXY4/view?resourcekey=0-CxWUU4B0hXDwe08FZrsfoQ
-------------------------	---

Таблиця 1

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
			екзаменаційна	залікова
			відмінно	зараховано
90-100	A (відмінно)	10		
82-89	B (дуже добре)	25		
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25		
60-66	E (достатньо)	10	задовільно	
35-59	FX		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F			

Перелік орієнтовних питань до підсумкового контролю	- Виникнення математики і розвиток її як науки. - Теоретичні основи формування знань у дітей з ТПМ дошкільного віку про основні математичні поняття. - Розвиток поняття натурального числа у дітей з ТПМ дошкільного віку. - Теоретичні основи поняття натурального числа. - Види письмової нумерації. - Теоретичні основи формування знань у дітей з ТПМ дошкільного віку про системи числення. - Теоретичні основи формування знань у дітей з ТПМ дошкільного віку про розміри предметів. - Теоретичні основи формування знань у дітей з ТПМ дошкільного віку про вимірювання. - Теоретичні основи формування знань у дітей з ТПМ дошкільного віку про форми предметів. - Теоретичні основи формування знань у дітей з ТПМ дошкільного віку про геометричні фігури. - Значення і завдання формування початкових математичних уявлень і понять у дошкільників з ТПМ. - Загальнодидактичні принципи вивчення основ математики. - Форми, методи і прийоми навчання математики в дитячому садку.
--	--

	14. Розвиток методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку з ТПМ. 15. Особливості сприйняття і відтворення множин дітьми раннього віку з ТПМ. 16. Раннє запозичення дітьми з ТПМ слів-числівників з мовлення дорослих 17. Формування понять про розмір у дітей раннього віку з ТПМ. 18. Ознайомлення з формою предметів дітей раннього віку з ТПМ. 19. Ігри та вправи з формування в дітей з ТПМ початкових уявлень про кількість. 20. Формування понять про орієнтування у просторі у дітей раннього віку з ТПМ. 21. Формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього віку з ТПМ. 22. Особливості організації ігор та вправи на сприймання розмірів предметів з дітьми раннього віку з ТПМ. 23. Сприймання форм предметів дітьми раннього віку з ТПМ. 24. Формування знань про кількість у дітей раннього віку з ТПМ. 25. Формування понять про орієнтування в часі у дітей раннього віку з ТПМ. 26. Формування уявлень про кількість у дітей дошкільного віку з ТПМ. 27. Ознайомлення з розмірами предметів дітей дошкільного віку з ТПМ. 28. Ознайомлення з формою предметів дітей дошкільного віку з ТПМ. 29. Орієнтування в просторі дітей дошкільного віку з ТПМ. 30. Формування понять про орієнтування в часі у дітей дошкільного віку з ТПМ. 31. Ознайомлення з числом і навчання лічби дітей дошкільного віку з ТПМ. 32. Формування уявлень про числа натурального ряду та навчання лічби дітей старшого дошкільного віку з ТПМ. 33. Ознайомлення з кількісним складом чисел із одиниць у межах п'яти дітей старшого дошкільного віку з ТПМ. 34. Формування уявлень про порядкове значення числа у дітей старшого дошкільного віку з ТПМ. 35. Формування розуміння поділу цілого на частини у дітей старшого дошкільного віку з ТПМ. 36. Формування уявлень про розміри предметів у дітей старшого дошкільного віку з ТПМ. 37. Формування уявлень про геометричні фігури у дітей старшого дошкільного віку з ТПМ. 38. Розвиток орієнтування у просторі у дітей старшого дошкільного віку з ТПМ. 39. Розвиток орієнтування в часі у дітей старшого дошкільного віку з ТПМ.
--	---

	40. Розвиток лічильної діяльності у дітей старшого дошкільного віку з ТПМ. 41. Ознайомлення із складом числа з двох менших чисел дітей старшого дошкільного віку з ТПМ. 42. Методика ознайомлення з арифметичними задачами і прикладами дітей старшого дошкільного віку з ТПМ. 43. Вимоги сучасної початкової школи до математичної підготовки дітей з ТПМ у дитячому садку. 44. Форми організації наступності в роботі школи і дитячого садка. 45. Показники готовності дітей з ТПМ до вивчення математики у першому класі. 46. Форми спільної роботи дитячого садка і сім'ї з питань математичного розвитку дітей з ТПМ. 47. Розробити вправи по сенсорному вихованню для дошкільників з ТПМ (сприймання властивостей предмету: форми, кольору, величини, розташування в просторі). Підготувати 5-6 вправ і вказати для якого віку. 48. Розробити фрагмент заняття з формування елементарних математичних понять у дошкільників з ТПМ (тему вибрати самостійно і вказати вік). 49. Скласти фрагмент заняття з формування елементарних математичних понять у дошкільників з ТПМ на тему (за вибором): "Називання та розрізнення основних кольорів", "Називання та порівняння геометричних фігур за формою, розміром, кольором". (Вказати для якого віку). 50. Скласти арифметичну задачу для роботи з дітьми старшого дошкільного віку з ТПМ. Підготувати послідовний план роботи над задачею. 51. Розробити вправи для визначення готовності учнів до вивчення математики у школі для дітей з ТПМ. Обґрунтувати свій вибір. 52. Скласти дидактичні ігри геометричного змісту та обґрунтувати необхідність їх проведення під час знайомства дітей з ТПМ з геометричним матеріалом. (Вказати для якого віку). 53. Розробити план-конспект уроку з формування елементарних математичних понять у дошкільників з ТПМ на вибір: 1) "Поняття "довгий, короткий, рівні"; 2) "Поняття "ранок, день, вечір, ніч".(Вказати для якого віку).
Рекомендована література (основна, допоміжна, інтернет-ресурси)	Основна: 1. Газіна І.О. Розвиток логічного мислення у дітей дошкільного віку: методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Сисин О.В., 2010. 172 с. 2. Газіна І.О. Методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2014. 224 с. 3. Лісова Л.І. Історичний аналіз методики навчання дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення розв'язування арифметичних задач. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки): збірник наукових праць: вип. 17 / за

	ред. В.В. Нечипоренко. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А.С., 2021. 118-122 с. 4. Плетеницька Л. Логіко-математичний розвиток дошкільників. Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД. 2002. 156 с Допоміжна: 1. Брежнева О.Г. Формування елементів математики у дітей дошкільного віку: метод. рек. до семінар. і практ. занять / О.Г.Брежнева, Є.Й.Щербакова. Маріуполь, 2006. 97 с. 2. Газіна І.О. Творчий підхід до навчання математики дітей старшого дошкільного віку (на основі методики Жене Кац «Математика з ножицями») // Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Від творчого педагога до творчої дитини: гармонія партнерської взаємодії» // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти, управління освіти і науки Кам'янець-Подільської міської ради. К.: Міленіум, 2020. С. 67-75. 3. Газіна І., Гуменюк В. Навколишнє середовище як простір навчання основ математики // Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Від творчого педагога до творчої дитини: гармонія партнерської взаємодії» // Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти, управління освіти і науки Кам'янець-Подільської міської ради. К.: Міленіум, 2020. С. 75-77. 4. Грединарова О.Н. Психологічні умови оволодіння старшими дошкільниками початковими формами учбової діяльності : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / О.Н.Грединарова. К., 2000. 16 с. 5. Татаринова С.О. Особливості пізнавальної діяльності старших дошкільників // Педагогіка і психологія формування творчої особистості : проблеми і пошуки : зб. наук. праць. Запоріжжя, 2007. Вип. 44. С. 353-359.								
	Інтернет-ресурси: <table border="1"> <tr> <td>http://www.nbuv.gov.ua</td><td>Бібліотека ім. В.І.Вернадського</td></tr> <tr> <td>http://lib.meta.ua</td><td>Бібліотека</td></tr> <tr> <td>http://www.lib.ua-ru.net</td><td>Студентська електронна бібліотека</td></tr> <tr> <td>http://www.ulif.org.ua/ulp/dict_all/</td><td>Словники України on-line</td></tr> </table>	http://www.nbuv.gov.ua	Бібліотека ім. В.І.Вернадського	http://lib.meta.ua	Бібліотека	http://www.lib.ua-ru.net	Студентська електронна бібліотека	http://www.ulif.org.ua/ulp/dict_all/	Словники України on-line
http://www.nbuv.gov.ua	Бібліотека ім. В.І.Вернадського								
http://lib.meta.ua	Бібліотека								
http://www.lib.ua-ru.net	Студентська електронна бібліотека								
http://www.ulif.org.ua/ulp/dict_all/	Словники України on-line								